

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. december 19.
(OR. en)

16273/23

Intézményközi referenciaszám:
2023/0443(NLE)

ENER 669
ENV 1436
COMPET 1214
TRANS 562
CONSOM 455
IND 659
ECOFIN 1323
FISC 282

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: A TANÁCS RENDELETE az (EU) 2022/2578 rendeletnek az alkalmazási időtartam meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról

A TANÁCS (EU) 2023/... RENDELETE

(...)

**az (EU) 2022/2578 rendeletnek az alkalmazási időtartam
meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 122. cikke (1)
bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az (EU) 2022/2578 tanácsi rendelet¹ ideiglenes piaci korrekciós mechanizmust hoz létre az EU virtuális kereskedési pontjaihoz (a továbbiakban: VTP-k) kapcsolódó, egy hónap és egy év közötti lejáratú származtatott termékek kereskedésére adott megbízásokra. A piaci korrekciós mechanizmus ezért kiterjed minden olyan árualapú származtatott termékre, amellyel valamely szabályozott piacon kereskednek, és amelynek mögöttes terméke az Unióban egy VTP-n keresztül végrehajtott gázügylet.
- (2) A piaci korrekciós mechanizmus akkor aktiválódik, amikor piaci korrekciós esemény következik be, azaz amikor a fronthavi TTF-származtatott-termékeknek az ICE Endex B.V. (Hollandia) által közzétett elszámolási ára három munkanapon át meghaladja a 180 EUR/MWh-t, és a referenciaárnál 35 EUR-val magasabb. Az (EU) 2022/2578 rendelet dinamikus ajánlattételi korlátot határoz meg, amelynek értelmében piaci korrekciós esemény bekövetkezése esetén a piacüzemeltetők nem fogadhatnak el, a piaci szereplők pedig nem nyújthatnak be olyan származtatott termékekre vonatkozó megbízásokat, amelyek ára 35 EUR/MWh-val magasabb az Energiaszabályozók Európai Uniók Együttműködési Ügynöksége (ACER) által az előző napon közzétett referenciaárnál.

¹ A Tanács (EU) 2022/2578 rendelete (2022. december 22.) az uniós polgárok és a gazdaság túlzottan magas árakkal szembeni védelmét szolgáló piaci korrekciós mechanizmus létrehozásáról (HL L 335., 2022.12.29., 45. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (3) Az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (ESMA) és az ACER az (EU) 2022/2578 rendelet 8. cikkével összhangban 2023. március 1-jén közzétett hatásvizsgálati jelentéseikben számos mutatót elemzett az említett rendelet hatálybalépése óta a piaci korrekciós mechanizmus hatásának értékelése céljából. Az ESMA és az ACER arra a következtetésre jutott, hogy a piaci korrekciós mechanizmust nem aktiválták, és a vonatkozó jelentéseik közzétételéig nem merültek fel az ellátásbiztonságra, az Unión belüli gázáramlásokra vagy a pénzügyi stabilitásra gyakorolt negatív hatások.
- (4) Az ESMA és az ACER 2023. március 1-jei jelentéseiben elemzett mutatókra építve a Bizottság kiterjesztette az elemzést az említett jelentések által elemzett időszakot követően bekövetkezett piaci fejlemények értékelésére. Az (EU) 2022/2578 rendelet hatálybalépése óta nem azonosítottak negatív hatásokat, és a piaci korrekciós mechanizmust soha nem aktiválták.
- (5) Az uniós energiaellátás biztonsága tekintetében azonban továbbra is komoly nehézségek mutatkoznak. A gázpiac globális helyzete továbbra is nagyon szűk. A gázárak továbbra is jóval magasabbak az energia Oroszország általi fegyverként történő felhasználását és az Oroszország által Ukrajna ellen indított agressziós háborút követően kialakult európai válság előtti áraknál, ami elkerülhetetlenül kihat az uniós polgárok vásárlóerejére és az uniós vállalkozások versenyképességére.

- (6) A gázpiac volatilitása a geopolitikai kockázatokból eredő piaci szűkösség következménye is, és további kockázatot jelent az unió gazdaságára nézve. A 2023 nyarán és őszén megfigyelt markáns áringadozások – amikor az árak néhány hét alatt több mint 50 %-kal emelkedtek – azt mutatják, hogy a piacok még mindig instabilak, és továbbra is kiszolgáltatottak a kereslet és a kínálat terén jelentkező viszonylag kis sokkhelyzetekkel szemben, amint azt a közelmúltbeli eseményeket, például az ausztrál cseppfolyósított földgáz (LNG) létesítményekben történt sztrájkot vagy a „Balticconnector” rendszerösszekötő fennakadását követő ármozgások is bizonyítják. A Közel-Keleten zajló válság további jelentős geopolitikai kockázatot jelent, amely hatással lehet az gázárakra -és ellátásra.
- (7) A globális gázpiacok jelenleg nagyon szűkösek, és ez várhatóan egy bizonyos ideig így is marad. A globális LNG-ellátás az elmúlt két évben csak szerény mértékben nőtt a cseppfolyósítási kapacitás korlátozott növekedése, a főbb exportlétesítmények üzemszünetei, valamint az LNG-erőművek csökkenő betáplált gáz ellátása miatt. Jelentős új cseppfolyósítási kapacitás csak 2025-ben állhat üzembe. Ezért a piaci egyensúly várhatóan a közeljövőben is bizonytalan marad.

- (8) Emellett az orosz vezetékes gáz behozatalának elmúlt évi jelentős csökkenése miatt az Unió földgázellátása jelentősen alacsonyabb a válság előtti helyzethez képest. A gázbehozatal jelenlegi szintjével az Unióba 2023-ban várhatóan mintegy 20 milliárd köbméter (m³) orosz vezetékes földgáz érkezik, ami körülbelül 110 milliárd köbméterrel kevesebb, mint 2021-ben. Ezért továbbra is komoly kockázata van annak, hogy rövid távon gázhiány lép fel az Unióban. Tekintettel a jelenlegi szűk piaci feltételekre, az árak ismét meredeken emelkedhetnek előre nem látható események és hirtelen sokkhatások, például az ázsiai LNG-kereslet élénkülése eredményeképpen, ami csökkentheti a gáz globális gázpiacon való rendelkezésre állását, szélsőséges időjárási események, amelyek érinthetik a vízenergia-tárolókat és a nukleáris termelést, szükségessé téve emiatt a gáztüzelésű villamosenergia-termeléshez történő nagyobb mértékű visszatérést, valamint további lehetséges gázellátási zavarok, többek között az Oroszországból érkező gázbehozatal teljes leállítása és a kritikus infrastruktúrák további zavarai az Északi Áramlat I. gázvezeték elleni 2022. szeptemberi szabotázs vagy a „Balticconnector” rendszerösszekötő vezeték 2023 októberében történt megzavarását követően.
- (9) A tartósan fennálló súlyos nehézségek az egész Uniót az energiahiány és a magas energiaárak kockázatának teszik ki. A gázárak szintje negatív hatással lehet az Unió gazdasági helyzetére, ipari versenyképességére és polgárai vásárlóerejére.

- (10) Ilyen körülmények között – különösen a gázárakat potenciálisan befolyásoló számos geopolitikai kockázat esetén – a szűkösségtől való félelem erős reakciókat válthat ki, amelyek komoly hatással lehetnek a gázárakra. Tekintettel a kereslet és a kínálat jelenlegi kényes egyensúlyára, még egy mérsékelt gázellátási zavar is drámai hatást gyakorolhat a gázárakra, és súlyos, tartós károkat okozhat az uniós gazdaság és az Unió polgárai számára.
- (11) A válság csúcspontján az Unió határozott és összehangolt választ fogadott el annak érdekében, hogy megvédje polgárait és gazdaságát a túlzottan magas áraktól, és biztosítsa, hogy a gáz minden rászoruló fogyasztóhoz határokon átnyúlóan áramoljon, beleértve a gázhiány esetét is. A REPowerEU terv alapján hozott uniós válaszingtézkedések, amint azt a Bizottság 2022. május 18-i közleményében bejelentette, és az azt követő kezdeményezések – többek között az (EU) 2022/2578 rendeletben meghatározott intézkedés – hozzájárultak a helyzet javulásához. Amennyiben ezek az intézkedések hatályukat vesztenék, veszélybe kerülne az Unió által elért stabil, ám bizonytalan helyzet, és romlana az esetleges jövőbeli eseményekkel és hirtelen sokkhelyzetekkel szembeni ellenálló képesség.

- (12) Mivel az Unió egységes piac, és a holland TTF-et általában az európai gázpiacok „standard” árindikátorának tekintik, a TTF-hez kapcsolódó származtatott termékek magas gázárak valamennyi tagállamban súlyos következményekkel járnának, bár adott esetben tagállamtól függően különböző mértékben. Az összes többi uniós VTP-hez kapcsolódó származtatott termékeket továbbra is bele kell foglalni az (EU) 2022/2578 rendelet alkalmazási időtartamának a meghosszabbításába annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a kereskedés más VTP-khez kapcsolódó származtatott termékekre való esetleges áttérése, amely torzulásokhoz vezethet az Unió energia- vagy pénzügyi piacain. A piaci korrekciós mechanizmus megerősíti az uniós szolidaritást a túlzottan magas árak elkerülésével, amelyek sok tagállam számára már rövid ideig is fenntarthatatlanok. A piaci korrekciós mechanizmus segíthet biztosítani, hogy – a szolidaritás szellemében – valamennyi tagállam gázszolgáltató vállalkozásai észszerű áron vásárolhassanak gázt.
- (13) Tekintettel arra, hogy az (EU) 2022/2578 rendelet 2024. január 31-én hatályát veszti, alkalmazási időtartamának meghosszabbítása a tagállamok közötti szolidaritás szellemében vészhelyzeti intézkedésnek minősül, válaszul az energiaellátás terén tartósan fennálló súlyos nehézségekre, amelyek a közelgő válság és a túl magas árak kockázatát is magukban hordozzák.
- (14) Az (EU) 2022/2578 rendelet alkalmazási időtartamának meghosszabbítása összhangban van továbbá a REPowerEU tervvel, amelynek célja az uniós polgárok és az uniós gazdaság védelme a túlzott áraktól és az energiaellátás hiányától.

- (15) E rendeletnek 2024. február 1-jén kell hatályba lépnie annak érdekében, hogy a 2023/2024-es téli időszak során folyamatos védelmet biztosítson a túlzottan magas árakkal szemben.
- (16) A meghosszabbításnak ideigleneseknek kell lennie, és 2025. január 31-ig hatályban kell maradnia. A meghosszabbítás szükséges és arányos a súlyos nehézségek tartós jellege és az uniós gázellátás és a gázárak biztonsági kockázatai miatt.
- (17) Mivel e rendelet célját a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (18) Az (EU) 2022/2578 rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2022/2578 rendelet módosításai

Az (EU) 2022/2578 rendelet 12. cikke (1) bekezdésének második mondata helyébe a következő szöveg lép:

„Ez a rendelet 2025. január 31-ig alkalmazandó.”

2. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet 2024. február 1-jén lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt ..., ...

a Tanács részéről

az elnök
